

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
Кафедра цивільного права та процесу

Освітньо-наукова програма «ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ З ПРАВА»
Спеціальність 081 Право
галузі знань 08 Право

Назва навчальної дисципліни	ДЖЕРЕЛА СІМЕЙНОГО ПРАВА
Викладач	Лекції, консультації: Ватрас Володимир Антонович, к.ю.н. (http://www.univer.km.ua/kafedra.php?kafid=12). Семинарські заняття, консультації: Ватрас Володимир Антонович, к.ю.н. (http://www.univer.km.ua/kafedra.php?kafid=12).
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Електронна адреса: vatrasv@gmail.com Профіль у соціальних мережах: https://www.facebook.com/profile.php?id=100013454858348 ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6822-7442 Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=WIVOTV8AAAAJ
Інформаційні ресурси	Електронна бібліотека: http://elibrary.univer.km.ua/index.php
Консультації	Консультації згідно затвердженого розкладу. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю у робочі дні з 9.00 до 17.00 Консультації до екзамену: напередодні екзамену згідно із затвердженим розкладом.

Опис навчальної дисципліни

Цілі та особливості навчальної дисципліни	Основна ціль навчальної дисципліни — поглибити знання про науку сімейного права, підготувати фахівців, здатних самостійно та в команді реалізовувати сформовані під час навчання компетентності, продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері сімейного права, займатися науково-педагогічною діяльністю, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Семинарські заняття можуть проводитися за доповідною системою, у формі «круглих столів», наукових конференцій, диспутів у групах, тощо за розсудом викладача. Метою підготовки здобувачами доповідей (співдоповідей) і виступів під час проведення семінарських занять, написання ними рефератів є використання опублікованої судової і господарської практики для того, щоб на основі їхнього аналізу й узагальнення здобувачі могли робити власні висновки теоретичного і практичного характеру, обґрунтовуючи їх відповідним чином. Кількість часу, виділюваного на розгляд теоретичних питань і дискусії, визначається викладачем.
---	--

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Фахові компетентності спеціальності: ФК-1 Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права ФК-2 Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин ФК-3 Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб ФК-4 Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій ФК-5 Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності ФК-6 Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів ФК-7 Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення ФК-8 Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією ФК-9 Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>РН-8 Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права РН-9 Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях РН-10 Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання РН-11 Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій РН-12 Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності РН-13 Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення РН-14 Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів РН-15 Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією РН-16 Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних</p>
<p>Місце дисципліни в логічній схемі (Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни)</p>	<p>Курс навчання –2-й, семестр –3-й. Тип дисципліни - Вибіркові компоненти. Для успішного опанування дисципліни здобувачі повинні володіти знаннями навчальної дисципліни: ОК 6 Методологія наукових досліджень у галузі права; ОК 7 Академічна доброчесність та захист права інтелектуальної власності. Дисципліна вивчається паралельно із такою спорідненою навчальною</p>

	дисципліною: ВК 1 Теоретичні засади правового регулювання цивільних відносин; ВК 15 Проблеми теорії держави і права. Знання цієї навчальної дисципліни слугуватимуть базою для подальшого вивчення дисципліни: ВК 20 Медіація в юридичній практиці; ВК 23 Методика роботи з науковою інформацією.			
Обсяг навчальної дисципліни	4 кредитів ЄКТС /120 годин, у тому числі, самостійної роботи - 100 години, лекційних - 12 години, семінарських - 8 години.			
Форма навчання	Денна/заочна			
Мова викладання	Українська			
Формат вивчення навчальної дисципліни	Лекції, семінарські заняття, виконання самостійної роботи, консультації, екзамен тощо. Для осіб із особливими освітніми потребами, у разі необхідності, розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни.			
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.			
Зміст навчальної дисципліни та організація поточного та підсумкового контролю	Години (лек. / сем. / СРС)	Тема	Методи навчання та форми поточного контролю	Максимальна кількість балів
	2/1/9	1. Теоретико-правові та методологічні засади визначення і систематизації джерел сімейного права.	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
	2/1/9	2. Історико-правове дослідження становлення та формування джерел сімейного права	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р.,

		роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
-/-/10	3. Джерела сімейного права Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Української Держави та Радянської України	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
2/2/9	4. Нормативно-правовий акт як основне джерело сімейного права, що містить державно-правові приписи	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
2/1/9	5. Теоретико-	Лекційні заняття - усний	Лекція –

	правові та прикладні проблеми визначення інших джерел права, які містять державно-правові приписи у сімейному праві	виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
-/-/10	6. Загальновизнані принципи і норми міжнародного права у системі джерел сімейного права	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
2/1/10	7. Теоретичні та практичні проблеми застосування джерел права, які містять соціально-правові приписи у сімейному праві	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі,	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14,

		індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
-/-/12	8. Релігійні норми як особливе джерело сімейного права	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
2/2/10	9. Теоретичні та практичні проблеми формування джерел сімейного права, які містять правові позиції	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.	Лекція – відповідно до додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1
-/-/12	10. Практика Конституційного	Лекційні заняття - усний виклад, дискусійні	Лекція – відповідно до

		<p>Суду України та Європейського суду з прав людини як джерело сімейного права</p>	<p>обговорення проблемних питань. Семінарські заняття - бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань, кейсів, повідомлення про виконання самостійної роботи (у тому числі, індивідуальних завдань). Самостійна робота - робота з першоджерелами, в тому числі з оформленням результату у вигляді реферату, есе, повідомлення.</p>	<p>додатку 2 Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 Семінарське заняття – 5 СРС –1</p>
	<p>Методи навчання та форми поточного контролю, порядок накопичення балів визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни «Джерела сімейного права» розміщені у електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php)</p> <p>Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах «Джерела сімейного права» розміщені у електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php)</p> <p>Екзамен усний. Структура екзаменаційного білету включає три питання.</p>			
<p>Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ватрас В. А. Джерела сімейного права: проблеми теорії та практики : монографія. Хмельницький : Видавництво ТОВ «Поліграфіст-3», 2020. 824 с. 2. Ватрас В. А. Види та особливості джерел сімейного права, що діяло на українських землях, що входили до складу Російської Імперії. Eurasian Academic Research Journal. 2019. № 5 (35). С. 21-30. 3. Ватрас В. А. До питання про визначення поняття «джерела сімейного права» у теорії сімейного права. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2019. Випуск 57. Том 1. С. 66-70. 4. Ватрас В. А. До питання про критерії класифікації джерел сімейного права. Актуальні проблеми правознавства. 2019. Випуск 4 (20). С. 159-163. 5. Ватрас В. А. Загальновизнані принципи і норми міжнародного права як джерела публічного та приватного права. Приватне право і підприємництво. Збірник наукових праць. Вип. 15, 2016 р. / Редкол.: Крупчан О. Д. (гол. Ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України, 2016. С. 162-166. 6. Ватрас В. А. Зміст та види джерел сімейного права, що діяло на Українських землях, що входили до складу Австро-Угорської Імперії. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 3 (19). С. 91-96. 7. Ватрас В. А. Зміст та види джерел сімейного права, що діяло на українських землях, що входили до складу Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 3. С. 83-86. URL: http://www.pap.in.ua/3_2019/21.pdf. 8. Ватрас В. А. Місце міжнародних договорів України в системі джерел 			

	<p>сімейного права. Приватне право і підприємництво. Збірник наукових праць. Вип. 14, 2015 р./редкол.: Крупчан О. Д. (гол. Ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної Академії правових наук України, 2015. С. 164-168.</p> <p>9. Головкін О. В. Звичай як джерело сімейного права України: історія та сучасність. Часопис Київського університету права. 2014. № 1. С. 159-163.</p> <p>10. Корунчак Л. А. Генеза та еволюція джерел права: синергетичний підхід. Дис. ... канд.юр.наук. 12.00.01. Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Харків, 2019. 194 с.</p> <p>11. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.</p>
Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Здобуття балів за пропущені лекції та семінарські заняття відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158).
Критерії оцінювання	<p>1. Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП, затверджене рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введене в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158).</p> <p>2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf).</p>
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (http://www.univer.km.ua/)
Зворотній зв'язок	<p>1) Під час аудиторних занять, консультацій.</p> <p>2) За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань здобувачів, що проводяться в університеті.</p>

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права та процесу

09 червня 2020 року, протокол № 11.

Завідувач кафедри _____ С. Д. Гринько
(підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено

Декан юридичного факультету _____ С. А. Крушинський
(підпис) (ініціали та прізвище)

_____ 2020 року

